

Újjáépítették kolozsvári magyarörmények 1867-ben

Kolozsvár határában, a Várad felőli útról érkezve sokan letérnek az egykori kolozsmonostori apátság templomához. Már csak azért is, mert képzetesebb turistavezetők általában innen kezdve mutatják be azokat a műemlékeket, melyek olyan szorosan összetartoznak Erdély szellemi központja, Kolozsvár történetével. A Szent László korabeli apátság épületéből alakult a mai templom (gótikus szentélyével és neogót hajójával), melyhez 1831-ben a közeli dombra vezető Kálvária-kápolnát építették. Egy feszület állott benne, és a hozzávezető ösvényen a ma is látható út-menti stációk. Érdekes ez az épület már csak azért is, mert róla nevezték el a közbeszédben csak Kálvária néven emlegetett mai római katolikus templomot. Olyan ez, mint ahogyan a kolozsvári Szent Mihály templomot a mellette álló Mátyás-szoborral „Mátyás templomnak” nevezi az őshonos kolozsvári.

Az 1831-ben emelt kis keresztúti kálvária-épület a laza talajú, csúszós dombon megroskadt, és jó harminc év után összeomlással fenyegetett. Így épült újra 1867-ben a kiegyezés, a polgári fejlődést megindító nevezetes esztendőben. És itt jön be a képbe a Kolozsvár polgári rétegét felerősítő örmény közösség.

Egy helyi lap, a *Korunk* 1867. április 17-i száma arról tudósított, hogy *Bogdán István* kezdeményezésére gyűjtést indítottak a Kálvária felújítására. Az adakozásban a lap szerint Bogdán István meggyőző munkája nyomán az örmények jártak elől: a *Korbuly*, az *Ákoncz* és *Merza* családok. Példázatára annak, hogy az erdélyi örménység, kirajzásának területén is, a városépítésben és az egyház támogatásában a kezdetektől élen járt.

A dombról messze fehérlő Kálvária ma is áll, csak egykori köralakja változott négyzetessé a későbbi felújítások nyomán.

* * *

Csak a szívből jövő ima talál meghallgatásra."

(Ismeretlen)

* * *

Forradalmaink 1848/49-1956

Magyarörmény hősökre emlékeztek Budapesten

Az 1848/49-es szabadságharc, valamint az 1956-os forradalom résztvevőire - köztük a magyarörmény hősökre - emlékeztek az Aradi vértanúk és az '56-os forradalom 50. évfordulója alkalmából 2006. október 4-én, Budapesten, a Városháza dísztermében. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a Fővárosi Örmény Önkormányzat által szervezett ünnepi eseményen felidéztek a két örmény származású aradi vértanút: Lázár Vilmos honvéd ezredes, és Kiss Ernő honvéd altábornagy életútját.

- Az erdélyi gyökerű örmények mindig megemlékeztek fontos és kiemelkedő évfordulóikra - hangsúlyozta megnyitó beszédében *Issekutz Sarolta*, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnöke. Rámutatott: nem csupán az 1848/49-es szabadságharcban, de az 1956-os forradalomban is részt vettek örmény származásúak, mint például a szamosújvári születésű Pongrácz Gergely és testvérei.

- Másfél évszázada immár, hogy október 6-án 1848/49-es szabadságharcunk vértanúira emlékezünk. Az első felelős magyar kormány Pesten kivégzett miniszterelnökére, s az aradiakra, a honvédsereg tábornokaira. Ez a mostani évforduló több szempontból is rendhagyó. Elsősorban azért, mivel alig néhány nap választ el bennünket egy másik nagy sorsfordulónk, 1956 ötvenedik születésnapjától. Másfelől pedig nehéz lenne elvonatkoztatni a mai helyzettől, Magyarország mostani állapotától. Annál is inkább, mivel hiszem és vallom: mind 1848/1849, mind pedig 1956 példával szolgálhat a ma problémáinak megoldásakor - mondta *Bona Gábor* hadtörténész emlékbeszédében. Az előadó kiemelte: történelmünk során nemzetünk akkor volt képes nagy dolgokra, ha céljai elérése érdekében együttműködést volt képes generálni soraiban. Az együttműködés, a konszenzusra való törekvés a ma kettészakított Magyarországon jelenleg teljességgel hiányzik. Jóllehet jócskán meríthetnénk 1848/1849, valamint 1956 ezirányú tapasztalataiból.

Ezt követően *Lászlóffy Aladár* Kossuth díjas költő, író mutatta be *Szentpétery Tibor: Budapest a forradalom napjaiban* című dokumentum albumát, valamint szólt az aznap megnyílt kiállításról. Kiss Török Ildikó és Varga Vilmos nagyváradi színművészek (Kiss Stúdió Színház-Nagyvárad) kiváló színpadi játékban idézték fel 1956 emlékezetét.